

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حقوق کم توانان
و
برابری فرصت‌ها

جلد دوم

زهرا جنت

پارسا
نشر پارسا

سرشناسه	: جنت، زهرا، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق کم توانان و برابری فرصت‌ها/زهرا جنت.
مشخصات نشر	: تهران: پارسیا، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ص ج ۲.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۵۷-۴۶-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: معلولان -- حقوق مدنی
موضوع	: معلولان -- وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: معلولان -- خدمات -- برنامه‌ریزی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ج ۹ ص ۴۶۲۷ / K
رده بندی دیویی	: ۳۴۲/۰۸۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۰۶۵۸

حقوق کم توانان و برابری فرصت‌ها - جلد دوم

زهرا جنت	مؤلف:
پارسیا	ناشر:
۵۰۰ نسخه	شمارگان:
کیارا، اصفهان	حروف‌نگاری:
محمد رضا نصیرنیا	مدیر تولید:
اول - ۱۳۹۱	نوبت چاپ:
۹۷۸-۶۰۰-۶۲۵۷-۴۶-۴	شابک:

پارسیا
انتشارات پارسیا

قیمت: ۶۵۰۰ تومان

نمایشگاه دائمی و مرکز پخش:

نوآور: تهران - خ انقلاب، خ فخررازی، خ شهدای ژاندارمری نرسیده به خ دانشگاه ساختمان ایرانیان،

پلاک ۵۸، طبقه دوم، واحد ۶

تلفن: ۰۹۱۲۶۰۶۲۳۸۳ - ۶۶۴۸۴۱۸۹

حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	بخش اول: روند شکل گیری نظام بین‌المللی حقوق بشر در حمایت از کم‌توانان
۱۵	فصل اول: اسناد مصوب تا قبل از قواعد استاندارد
۱۷	گفتار اول: اولین قدم‌های بین‌المللی ویژه در جهت حمایت از کم‌توانان
۱۹	گفتار دوم: اختصاص سال و دهه جهانی به افراد دارای کم‌توانی
۲۲	فصل دوم: مهم‌ترین راه کارهای بین‌المللی جهت ارتقاء سیاست برابری فرصت‌ها
۲۳	گفتار اول: قواعد استاندارد درباره یکسان‌سازی فرصت‌ها برای کم‌توانان
۲۷	گفتار دوم: کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق کم‌توانان
۳۱	بخش دوم: روند شکل‌گیری نظام بین‌الملل حقوق بشر حمایت از کم‌توانان
۳۳	فصل اول: چگونگی تحقق مشارکت کامل و مؤثر کم‌توانان در زندگی اجتماعی
۳۶	گفتار اول: شرایط لازم جهت مشارکت کم‌توانان در عرصه‌های اجتماعی
۴۳	گفتار دوم: زمینه‌های لازم برای تحقق امکان مشارکت کم‌توانان
۶۴	فصل دوم: تعهد دولت‌ها در قبال تحقق برابری فرصت‌ها برای کم‌توانان
۶۶	گفتار اول: تعهد دولت‌ها؛ راه رسیدن به برابری فرصت‌ها برای کم‌توانان
۷۳	گفتار دوم: تدابیر لازم جهت تحقق برابری فرصت‌ها برای کم‌توانان
۸۴	نتیجه پایانی
۹۵	پیوست
۱۳۰	منابع

فهرست تفصیلی مطالب

۹	مقدمه
۱۳	بخش اول: روند شکل گیری نظام بین المللی حقوق بشر در حمایت از کم توانان
۱۵	فصل اول: اسناد مصوب تا قبل از قواعد استاندارد
۱۷	گفتار اول: اولین قدم های بین المللی ویژه در جهت حمایت از کم توانان
۱۹	گفتار دوم: اختصاص سال و دهه جهانی به افراد دارای کم توانی
۲۲	فصل دوم: مهم ترین راه کارهای بین المللی جهت ارتقاء سیاست برابری فرصت ها
۲۳	گفتار اول: قواعد استاندارد درباره یکسان سازی فرصت ها برای کم توانان
۲۷	گفتار دوم: کنوانسیون بین المللی حمایت از حقوق کم توانان
۳۱	بخش دوم: روند شکل گیری نظام بین الملل حقوق بشر حمایت از کم توانان
۳۳	فصل اول: چگونگی تحقق مشارکت کامل و مؤثر کم توانان در زندگی اجتماعی
۳۶	گفتار اول: شرایط لازم جهت مشارکت کم توانان در عرصه های اجتماعی
۳۷	بند اول: افزایش آگاهی
۳۸	بند دوم: مراقبت پزشکی
۳۹	بند سوم: توان بخشی
۴۱	بند چهارم: خدمات حمایتی و پشتیبانی
۴۳	گفتار دوم: زمینه های لازم برای تحقق امکان مشارکت کم توانان
۴۵	بند اول: حق های سیاسی و مدنی
۴۵	۱: آزادی و امنیت شخصی
۴۶	۲: حمایت در برابر قانون و دسترسی به سیستم قضایی
۴۸	۳: آزادی رفت و آمد و سهولت دسترسی
۴۹	۴: دسترسی به اطلاعات
۵۱	۵: آزادی اجتماعات
۵۱	۶: آزادی بیان
۵۲	۷: زندگی خانوادگی و حیثیت شخصی
۵۳	۸: دین و مذهب
۵۴	۹: مشارکت در حیات سیاسی
۵۵	بند دوم: حق های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

- ۵۵ ۱: آموزش و پرورش
- ۵۷ ۲: اشتغال
- ۵۹ ۳: حفظ درآمد و تامین اجتماعی
- ۶۰ ۴: فرهنگ
- ۶۱ ۵: تفریح و ورزش
- ۶۴ فصل دوم: تعهد دولت‌ها در قبال تحقق برابری فرصت برای کم‌توانان
- ۶۶ گفتار اول: تعهد دولت‌ها؛ راه رسیدن به برابری فرصت‌ها برای کم‌توانان
- ۶۷ بند اول: تعهد دولت‌ها در قبال اسناد حقوق بشری
- ۶۹ بند دوم: تعهد دولت‌ها در زمینه برابری فرصت برای کم‌توانان
- ۷۳ گفتار دوم: تدابیر لازم جهت تحقق برابری فرصت‌ها برای کم‌توانان
- ۷۴ بند اول: اطلاعات و پژوهش
- ۷۶ بند دوم: سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی
- ۷۷ بند سوم: قانونگذاری
- ۷۸ بند چهارم: سیاست‌های اقتصادی
- ۷۸ بند پنجم: هماهنگی کار
- ۷۹ بند ششم: سازمان‌های کم‌توانان
- ۸۰ بند هفتم: آموزش کارکنان
- ۸۱ بند هشتم: نظارت و ارزیابی ملی برنامه‌های کم‌توانی در اجرای این مقررات
- ۸۲ بند نهم: همکاری فنی و اقتصادی
- ۸۳ بند دهم: همکاری بین‌المللی
- ۸۴ نتیجه پایانی
- ۹۵ پیوست
- ۱۳۰ منابع

مقدمه

بر اساس آنچه در جلد قبل بیان شد، افراد کم‌توان به عنوان اعضای جامعه انسانی، همانند هر عضو دیگر جامعه شایسته برخورداری از حقوق بیان شده در اسناد عام حقوق بشر می‌باشند. اما همیشه بین داشتن یک حق و بهره‌مندی و تحقق آن، تفاوت وجود دارد.

یک فرد فقیر هم به عنوان یک عضو از اجتماع حق رفت و آمد و سفر به کشورهای دیگر را دارد، شرایط این سفر نیز از قبیل هواپیما و خدمات مرتبط مهیاست ولی وقتی فرد فقیر هرگز پولی برای استفاده از این حق ندارد مثل این است که واقعاً این حق را ندارد. در مورد کم‌توانان نیز وضع به همین منوال است. حتی که امکان استفاده از آن را

نداشته باشی می‌تواند به معنی نداشتن آن حق باشد.

جامعه‌ای که در آن کم‌توانان امکان تردد ندارند، سیستم آموزشی که امکان و تجربه‌ی آموزش به کم‌توانان را داشته باشد وجود ندارد، محیط‌های کاری قابلیت دسترسی برای افراد کم‌توان را ندارند، جامعه‌ای که کم‌توانان را همچون انسان‌های دیگر در خویش نمی‌پذیرد و شرایطی از این دست، نشان از ناکارآمدی آن جامعه در زمینه‌ی حضور و مشارکت افراد کم‌توان در اجتماع دارد.

به همین لحاظ بود که سیستم جهانی حقوق بشر، اولین قدم‌ها را در جهت ایجاد سیستم ویژه حمایت از حقوق افراد کم‌توان برداشت. در کشورهای مختلف دنیا از دهه هفتاد میلادی به بعد مناسب‌سازی اماکن عمومی و انطباق آن با نیازهای افراد کم‌توان خصوصاً کم‌توانان جسمی - حرکتی در دستور کار قرار گرفت.

یکی از دلایل پرداختن کشورها به مسائل کم‌توانان، تعداد زیاد افرادی بود که بعد از جنگ‌های جهانی اول و دوم در فردهایی برای کشورشان جنگیده و سلامتی خود را از دست داده بودند و اکنون به زندگی و به اجتماع برگشته بودند. جامعه‌ای که دیگر چون گذشته قابل دسترسی برای این افراد نبود.

شاید حضور مبارزان کم‌توان بود که باعث شد دیدگاه قدیمی بسیاری جوامع نسبت به افراد کم‌توان عوض شود. فرد کم‌توان در نگاه گذشته، فردی رنجور، محتاج ترحم و گاهی نتیجه گناه شناخته می‌شد ولی اکثر کم‌توانانی که بعد از جنگ در جوامع حضور داشتند افرادی بودند که برای کشور و مردمشان جنگیده بودند و این افراد دارای کم‌توانی در نگاه

مردم فقط یک فرد ناقص محتاج کمک نبودند؛ بلکه قهرمانانی بودند که سلامتیشان را برای مهین و ملت‌شان فدا کرده و از این رو شایسته احترام بودند و هزینه‌ی اضافه‌ای که دولت جهت قابل دسترس کردن محیط اجتماعی و محیط‌های کاری برای این افراد صرف می‌کرد، باری بر دوش دولت و جامعه به حساب نمی‌آمد بلکه انجام وظیفه و ادای دینی بود که جامعه و دولت به نسبت به این افراد کم‌توان داشته‌اند.

کم‌ترین کاری که جامعه می‌بایست انجام می‌داد این بود که شرایطی فراهم کند که آنان از امنیت و رفاهی که جامعه اینک از آن برخوردار بود و حاصل نبرد و فداکاری ایشان بود، بهره‌مند شوند.

نکته قابل توجه در زمینه کم‌توانان این مساله است که خلاف بعضی از گروه‌های آسیب‌پذیر، این افراد حتی اگر بخواهند هم، به طور شخصی یا حتی کمک اطرافیان‌شان قادر به تغییر شرایط خویش نیستند خصوصاً شرایط و موانعی که منبع آن در اجتماع وجود دارد.

مشارکت فعال و مؤثر، شعار و هدفی است که سیستم جهانی حمایت از افراد کم‌توان دنبال می‌کند. برای تحقق این هدف باید زمینه‌هایی در کشورها چه از لحاظ فیزیکی و چه از لحاظ فرهنگی تغییر کند و محیط جامعه و اذهان مردم آماده‌ی پذیرش آنها در درون خویش باشند تا حق این افراد آن‌چنان که شایسته هر انسانی است، محقق گردد.

برای تحقق بخشیدن به این شعار و رسیدن به هدف مشارکت فعال و مؤثر افراد کم‌توان در جامعه، نیاز به برنامه‌ای بسیار جامع می‌باشد. برنامه‌ای که هم در سطح خرد و هم در سطح کلان، تمام نهادها و ساختارهایی را که در ارتباط با حقوق شهروندان است را دربرگیرد؛ به

صورتی که افراد کم‌توان هم همانند دیگر شهروندان، از تمامی حقوق و خدمات برخوردار شوند.

ناگفته پیداست که رسیدن به چنین سطحی در جامعه، چه از لحاظ ساختار فیزیکی و چه خدماتی و حقوقی، کار ساده‌ای نیست و در یک زمان اندک هم امکان‌پذیر نمی‌باشد. به خصوص در جوامعی که زیرساخت‌های جامعه بر اساس شرایط افراد کم‌توان پی‌ریزی نشده‌اند. همانگونه که در مقدمه جلد اول گفته شد، در این جلد، ابتدا به بررسی روند شکل‌گیری نظام بین‌الملل حقوق بشر در زمینه حمایت از افراد کم‌توان و بررسی مختصر اسناد بین‌المللی موجود در این رابطه، خواهیم پرداخت. و در ادامه و در بخش دوم به بررسی چگونگی برابر سازی فرصت‌ها در زمینه افراد کم‌توان می‌پردازیم.

WWW.KOOLAH.COM